

[Steen Folke.]

hver enkelt flyfabrikis tilbud indebærer. Jeg vil her holde mig til nogle bemærkninger om situationen, hvis det faktisk bliver det amerikanske YF-16, som man køber.

I det amerikanske flytidsskrift „Aviation Week and Space Technology“ har man i nummeret for den 24. februar givet en oversigt over hvilke komponenter, der er tiltænkt Danmark til fremstilling i kompensationsøjemed. Det hedder heri — og nu bliver det lidt teknisk — at Danmark skulle bidrage med følgende dele til dette fly: den centrale computer til beregning af flyvedata, en omformer, en ildledelsescomputer, en brændstofpumpe, en gearkasse til hjælpemotorer, en komponent til gyroaccelerometeret, display for nedadrettet radar, regneenhed for beregning af radarsignaler, nødstrømforsyning, instrumentbræt, instrumentlandingssystem. Hertil kommer kompensationsarbejde af forskellig art på flyets motor, hvor Bukh i Kalundborg, der som bekendt er en A. P. Møller-virksomhed, er tiltænkt gearkassemodulet.

I øvrigt må man gisne om, hvad det er for nogle virksomheder, der vil få fordele af disse ordrer, men det er nok ikke for dristigt at gætte, at blandt dem vil være Chr. Rovsing, Terma og Per Udsen i Grenaa.

Af den opremsning, jeg her har foretaget af, hvad det drejer sig om for nogle dele, fremgår det, at det er den elektroniske og finmekaniske industri, som vil komme til at deltage i fællesproduktionen. Det er en industrisektor, som er stærkt eksportorienteret, har et højt teknologisk stadi, er ret forskningsintensiv og også har et højt lønniveau, sammenlignet med andre industrisektorer. Derudover kan man i sammenhængen hæfte sig ved, at det ikke lige præcis er den sektor, som er mest ramt af arbejdsløsheden. De industrier, der beskæftiger kvinder og ufaglærte håndværkere, og som overvejende er hjemmemarkedsorienteret, og som især er dem, der er ramt af arbejdsløshed for øjeblikket, vil kun i yderst ringe udstrækning kunne forvente beskæftigelse i forbindelse med dette flyindkøb.

Jeg har ikke nogen officielle tal for den samlede skønnede beskæftigelse, men så vidt jeg har kunnet stykke sammen ud fra de oplysninger, jeg har haft adgang til, ser det ud til, at køb af YF-16 med de ordrer,

med den medproduktion, der bliver tale om, vil kunne give beskæftigelse til under 1.000 mand i en del år, jeg tør ikke sætte det nøjagtige åremål på. Men hvad enten det er lidt mere eller lidt mindre, hvad enten det er lidt over eller lidt under 1.000, så siger det alligevel noget om beskæftigelsesargumentet i en situation, hvor vi stadig har i nærheden af 150.000 arbejdsløse. Der er ingen, der er i tvivl om, at hvis det drejede sig om beskæftigelsesproblemerne, så kunne disse milliarder være nok så godt anvendt andre steder, f. eks. i forbindelse med boligbyggeri.

Et andet fremtrædende punkt i industriens PR-virksomhed har været værdien af den teknologiske know-how, som herved — og man underforstår ligesom gratis — vil blive tilført industrien. Det er jo det gamle argument om krigen og krigsindustrien som løftestang for nye opfindelser, og krigsforskningens betydning for den civile produktion. Hvis det var disse teknologiske spin-off effekter, altså dette afkast af nogle tekniske forbedringer, som kunne anvendes til fornuftige civile formål, man især interesserede sig for, ja, så er det klart, at man kunne finde andre projekter, hvor man kunne få tilsvarende teknologiske fornyelser gennem at satse på forskning og udvikling inden for forskellige nyttige områder, energi-, miljø- eller sundhedsområder. Naturligvis kan det lade sig gøre at udvikle teknologien såvel til civile formål som til militære formål, og det er klart, at hvis det er den teknologiske effekt, så er det trods alt billigere at sigte efter den teknologi, man ønsker.

Et tredje forhold, jeg gerne vil drage frem, er dette med, at den produktion, der vil foregå i Danmark til disse fly, delvis skal afsættes til andre lande. Det har også været fremhævet som et argument, det skulle kunne bedre vores betalingsbalance og sådan noget. Men jeg vil godt sige, at der sandelig er nogle yderst interessante aspekter ved netop dette, at vi altså skal bidrage til produktionen af fly, der skal anvendes af andre lande. Hvis det bliver YF-16, så bliver der i alt tale om, så vidt man kan se, en skønnet produktion på 1.500 fly, hvoraf omkring en tredjedel, tror jeg nok det er, skal bruges i USA, og godt og vel en anden tredjedel forventer man skal afsættes til tredjelande. Det vil altså sige, at den danske industri bliver direkte leverandør til